

ԼՐԱԳԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆՆՈՒԳՈՒԽՅ 4 ՄԱՐՏ

տեղիացիք կը պատրաստուէին ճովէն ու շամբէն միջնաբերդը ու մտախոհելու :

Օտար տերութեանց հիւսկատաները տեսնելով որ այս ուժակոծութեան մէջ միջնաբերդէն արձակուած բոլոր ուժերը բար քաղաքին վրայ պիտի տեղան և հետեւաբար քաղաքն հիմնապատակ պիտի ըլլայ, բողոքով դիմեցին Պետրոս զորապետին : Չիարսի զորապետն ալ իւր կողմէն ի մտայնաց յիշեալ զօրապետին որ եթէ դիմադրութիւն ընել ուզելով քաղաքը սրբաբախտէ, միջնաբերդին մէջ գտնուած բոլոր զորքերը թուրք պիտի անցնին :

Չիվիթեղա տէլ թորոնթօ ամրոցին մէջ ալ ընդամենը 300ի չափ Պարսկաստան զինուոր մնացած են և զինադուրսին նին կը շարունակեն : Ըստից դէմ ալ պաշտօնական թիւրքացիներ խրկուեցան Վերօնային, և կը յուսացուի որ քանի մը աւելոր մէջ ամրոցը կառնուի :

Այնչնո՞ւ ի պաշտօնական Պաղէթ լըրաղիքը իւր փերտուար 28 թուոյն մէջ Վաստիոյ կայսեր իր ժողովոցոցը շնորհած սահմանադրութիւնը կը հրատարակէ :

Ես սահմանադրութիւնը արդարեւ երեսփոխանութիւն մը կը հաստատուէր, կու խորհրդարանով, մէկը անդամակցանաց և միւսը պատգամաւորաց : Ըստից նման գաւառներն են արշաղուքները, ազնուական դերձաստանաց գուրխները, Երբեքսի կայսերն և մեծ սալանդի կամ արծառաւորութեան տեր անձինքը որոնք ցիւաներս պիտի ընտրուին : Իսկ երկրորդին անգամները գաւառական ազգային ժողովներն պիտի ընտրուին, և իրենց թիւը պիտի ըլլայ 343 :

Ես երկու ժողովները պիտի ընեն ու որոշեն տերութեան ընդհանուր շահուցքը քերտեղեկութեամբ բոլոր գործերը :

Նուազարիս թիւրքացիներն Արշաւանի և Խորուսի մասին իրենց սեփական սահմանադրութիւններով պիտի կառավարուին :

Ես սահմանադրութիւնը ընդհանուր գոհութիւն պատճառեց Վաստիոյ տերութեան ժողովոցոցը, բայց ապտոտիտ մասին գոհութիւնը կատարեալ չիղջաւըլ, որովհետեւ շնորհուած ազատութիւնները ազատութեան երաշխաւորութիւններէ զուրկ կերելն իրենց :

Ինտրոյն փետր. 28 թուով լըր կուտան թէ Աորո Ռոն Ալըր իմացուցեր է Հասարակաց խորհրդարանին թէ Փարիզ գումարուած դեպքանաժողովն Վաստիոյ առաջարկութեամբ հաճութիւն տուեր է գաղղիական զօրաց մինչև մայիս Եսրեստան մնալուն :

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ես արթ օրը տերութեան նախարարները Տորմա Պահաճի կայսերական պալատը հրահրուելով ժողով ըլլին ինքն կայսերական օգոստոսիառ Խնքնակալին : Բարձրագոյնը Ելիս-Իւլ-Իս

լամ-Ենետին ալ ներկայերս օրը ժողովին :

Արտի թէ կայսերական կառավարութիւնը տերութեան գանձուն նեղ վիճակին վերջ տալու նպատակաւ բանակցութեան սկսած է Եւրոպական մեծ տերութեանց կառավարութիւններուն մէջուհն հետ :

Ըստից գտտ կրտուի թէ կայսերական կառավարութիւնը պաշտօնատար մը պիտի խրկէ Փարիզ որ Միլիտարի հաշիւները տեսնուած ժամանակը տերութեան շահուցքը հսկողութիւն ընէ :

Պայրազարքիս Ժուռնալ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Փարիզէն եկած լըրերուն նպատակը Օսմանեան փոխառութիւնը արատելու մեծ ջանք կայ, և այս նպատակաւ բանակցութիւններ սկսած են Սալամանքա, Տոնոն և ուրիշ սեղանաւորներու հետ :

Պարստոյն ահմաններն եկած լըրերը խիստ գէշ են :

Էրտէքի Օսմանեան կայսերական տեսուչը հետեւեալ տիւր լըրերը կը զըրէ Պիլնայի Օսմանեան դեսպանին :

« Փետր. 3ին նամակովս ձեզի իմացուցած դաշնական անդթութեան գործէն վար չմտայր գէպը մ'ալ Պարստան զի սահմանակց ինչի Պարսի Պիհար քաղաքին մէջ տեղի ունեցաւ : Ես նահանգին ապստամբները որոց թիւը 8000ի կը հասնի, բազմաթիւ Պարստադիներու օժանդակութեամբ Եսպան ամայն առաջին օրը յանկարծ Պիհար մտան, 80էն աւել Տաճիկ սպաննեցին այր և կին, որոց վերջիններուն վայ ամեն կերպ սոսկակ չարութիւններ ՚ի դործ զրին : տուները կողոպտեցին և վերջապէս կրակի տուին :

« Այն անթերութիւնները բնի նաև Աջայի Պարսիզի գեղին բնակչայն ալ Պատմութեանց մէջ տեսնուած է այս բարբարոսներուն չարագործութեանցը հաւասարող բան մը : Այ տարիքի կը իմայնի և ոչ սեռի : իրենց կատաղութիւնը սահման չանձնար : Չիւր վեմութիւնը կրնայ երեւակայն այն դժբաղդներուն սարսափելի վիճակը որոնք առանց պատճառ մը տալու ամեն օր զոհ կըլլան այս բարբարոսներուն որոնք յետին թշուառութեան մէջ ձգեցին զանոնք : »

Ոսկուզայէն ալ փետր. 24 թուով հետեւեալ լըրը կուտան :

« Տոն և չորս օրէ ՚ի վեր մեծ վախ տիրած է Սուլթանի մէջ ուր Առաջագիւն ձեռքին տալն եղող ապստամբները քաղաքին Օսմանեան պահապան զօրաց խումբը պարսած են : Տէրիչ փաշան Չուպչիի վրայ քայլեց, Մէհմետ փաշան ալ 400 զօրքով Սուլթանի վրայ : Եստատմանը ամեն կողմէն օգնականներու կ'սպաննէ և մեծ կուռ մը անհրաժեշտ կերելի : »

Այն քաղաքին դարձեալ կը գրեն փետրուար 23 թուով :

« Սուլթանի մէջ ապստամբներն

այնչափ շատուր են, որ Մէհմետ փաշան Համարձակեցաւ վայելն քալելու և ետ քաշուեցաւ :

« Եստատմանը քաղաքին Օսմանեան զօրաց փոքրիկ խումբը շարքեցին : »

Պայրազարքիս աւստրիական դեսպան վեմ. Բորթէ Օսթէն սեպուհը ուրբաթ օրը օգոստոսիառ Խնքնակալին ներկայանալու պատիւ ունեցաւ :

Այստեղիկան ճովայն գորութեան Մահմուտի եռայարկը երեք պտուտակաւ կը կրկնայարկ և երեք շաքեղաժք բորվէթ արդէն իրենց պատրաստութիւնները լմնցուցած ըլլալով քանի մը օրէն ձամբայ պիտի ելնին դէպ ՚ի Միլիտարիական ծով :

Այստեղիկան հրամանաւ Փարիզի Օսմանեան դեսպան Պ սեմ. Ալի փաշան թանգլանթի ժողովն անգամ անուանեցաւ :

Ընտանի զիւանին անգամ Վիլ պեյը Փարիզի Օսմանեան դեսպանատան առաջին քարտուղար անուանեցաւ :

Պարձեալ Այստեղիկան հրամանաւ Երբանեան Զարութիւն Ենետին Տեսութեան ատեանին անգամ անուանեցաւ :

Պարձեալ կայսերական հրամանաւ Անայ շայր երեւելիներն Սարսն ձեան Հարապետ ազգային երրորդ կարգի պաշտօնատարութեան աստիճան արուեցաւ Ենետին պատգամաւորով :

ԱԶԳԱՅԻՆ

Երբեքսի Արծախան ժողովն հետեւեալ որոշումը կը հարորտէ մեղ լրագրոյս միջոցաւ հրատարակելու :

« Եսկին Արաղանի դրութեամբ Ս. Իսահակ շորհարարը վարդապետ տեսուչ Ս. Իանիէլի, Աւարիոյ քաղաքի ապստամբ քահանայները որոց մէջն է յանուանէ իւր Երբեպիսկոպոսէն բանադրուած քահանայն Սարսիոս, իրեալ վարդապետի միջնորդութեամբ դիմած էին առ իւրեանց Երբեպիսկոպոսը և արձակման արժանացած : բայց յետոյ ինչպէս յայտնի կերելի այն ժամանակի նամակներէն թէ ՚ի Պատրիարքարան եկաններն և թէ ՚ի Պատրիարքարանէ անդ խրկուած ներէն, մինակ տէր Սարսիոսը իւր յառաջ քան կարճակին ՚ի բանադրանաց բաւած ընթացքին և ոչ մէկ ատեն երբեք ետ կեցած չըլլալուն, այն ատեն նախկին օրապան Պատրիարքը որոշած է թո՛ւ մարգայի վանքը կըլժալ, և առանց քահանայագործութեան առ ժամանակ միապաշխարել, և իւր ապագայ ուղի ընթացքը վրայովը հաստատուն ապահովութիւն ստան զինի արժանանալ քահանայագործութեան : Ես որոշումը մինչև հիմա ՚ի դործ չէ դրուած, և նոյնը տակաւ իւր պատգամութեանը մէջ յարատեւած ու կեցած ըլլալը նոր նամակներէ իննմալով :

10
77
24
25
500
80
110
50
60
68
140
103
40
50
270
45
20
34
22
16
14
530
23
24
26
25
50
28
50
52

առ այժմ զիջողարար վարուելով վերադին... 1864 թիւար 23

1864 թիւար 23

Քրիստոսեան Արժանաց Մեծարարութիւնները

Ազգայնական ժողովուրդը մտադրութեամբ կայանալով... Վերջին քանակը...

Առաջին հասարակական խորհուրդին այս քանակ... խնայելու կը յուսանայինք...

Յարգանքներ

Ստորագրողները իրենց համարագրութեամբ... Կարգադրութեան համար պատրաստած հիւն...

Ստորագրողները իրենց համարագրութեամբ... ինչպէս կը յուսանայինք...

Մեր քաղաքը

Քաղաքը մեզ համար քաղաքական և բարոյական... ինչպէս կը յուսանայինք...

Քաղաքը մեզ համար քաղաքական և բարոյական... ինչպէս կը յուսանայինք...

Մեր քաղաքը

Քաղաքը մեզ համար քաղաքական և բարոյական... ինչպէս կը յուսանայինք...

Մեր քաղաքը

Քաղաքը մեզ համար քաղաքական և բարոյական... ինչպէս կը յուսանայինք...

Մեր քաղաքը մեզ համար քաղաքական և բարոյական... ինչպէս կը յուսանայինք...

Մեր քաղաքը

Քաղաքը մեզ համար քաղաքական և բարոյական... ինչպէս կը յուսանայինք...

Մեր քաղաքը

Քաղաքը մեզ համար քաղաքական և բարոյական... ինչպէս կը յուսանայինք...

Մեր քաղաքը

Քաղաքը մեզ համար քաղաքական և բարոյական... ինչպէս կը յուսանայինք...

Մեր քաղաքը

Քաղաքը մեզ համար քաղաքական և բարոյական... ինչպէս կը յուսանայինք...

Մեր քաղաքը

Քաղաքը մեզ համար քաղաքական և բարոյական... ինչպէս կը յուսանայինք...

Մեր քաղաքը

Քաղաքը մեզ համար քաղաքական և բարոյական... ինչպէս կը յուսանայինք...

Մեր քաղաքը մեզ համար քաղաքական և բարոյական... ինչպէս կը յուսանայինք...

Մեր քաղաքը

Քաղաքը մեզ համար քաղաքական և բարոյական... ինչպէս կը յուսանայինք...

Մեր քաղաքը

Քաղաքը մեզ համար քաղաքական և բարոյական... ինչպէս կը յուսանայինք...

Մեր քաղաքը

Քաղաքը մեզ համար քաղաքական և բարոյական... ինչպէս կը յուսանայինք...

Մեր քաղաքը

Քաղաքը մեզ համար քաղաքական և բարոյական... ինչպէս կը յուսանայինք...

Մեր քաղաքը

Քաղաքը մեզ համար քաղաքական և բարոյական... ինչպէս կը յուսանայինք...

Մեր քաղաքը

Քաղաքը մեզ համար քաղաքական և բարոյական... ինչպէս կը յուսանայինք...

Մեր քաղաքը մեզ համար քաղաքական և բարոյական... ինչպէս կը յուսանայինք...

Մեր քաղաքը

Քաղաքը մեզ համար քաղաքական և բարոյական... ինչպէս կը յուսանայինք...

Մեր քաղաքը

Քաղաքը մեզ համար քաղաքական և բարոյական... ինչպէս կը յուսանայինք...

Մեր քաղաքը

Քաղաքը մեզ համար քաղաքական և բարոյական... ինչպէս կը յուսանայինք...

Մեր քաղաքը

Քաղաքը մեզ համար քաղաքական և բարոյական... ինչպէս կը յուսանայինք...

Մեր քաղաքը

Քաղաքը մեզ համար քաղաքական և բարոյական... ինչպէս կը յուսանայինք...

Մեր քաղաքը

Քաղաքը մեզ համար քաղաքական և բարոյական... ինչպէս կը յուսանայինք...

ները Ռուսմտական խորհրդոյն ազգային ուսումնարանաց համար անօրինակ և անբարձր...

Կիտաւորութեանիս ըսել չէ թէ այս ուսումնական խորհրդոյն անօրինակութեան պէս ամեն...

Այս վերջին առաջարկութիւն մին է որ կընձեր ընդունելութիւնը...

Այս առթիւ կը խնդրուի Ռուսմտական խորհրդոյն արծառակութեանն որ բարեհաճ...

Յուսամք թէ մեր այս խորհրդութիւնները ազգային յատկապէս...

Կ. Պոլիս, 20 Փետրուար, 1861

Պ. Յ. Քեիեան Աշակերտ Հայկազեան Վարժարանի Գաբիթոս:

Սերժանայարդ խնայիր Նմանք մը բարեհաճիք մեր այս երկրորդ...

Հարցաքննութեանց օրինակութիւնը, որ միանգամայն ուսուցչաց և ուսանողաց ջանից...

Քննութեան երկրորդ յօդուածը կ'ըսէ: « Ամեն դասարանի քննութիւնը դասարանի...

Քննութեան երկրորդ յօդուածին ալ կը հետեւի թէ, ուսումնարանի ընթացքը աւարտող...

Ընդհանրապէս դասատուներուն անաշուտութեանը վրայ այսչափ վստահութիւն ունենալ կարծեմք...

Վերջապէս կը հետևեցնենք ըսածներէն թէ, այս դրութեամբ Ռուսմտական խորհուրդը...

Աշակերտ Հայկազեան Վարժարանի Գաբիթոս:

Այս հրատարակութեան նամակներէն զատ ուրիշներ ալ կան մեզի իրողուած...

Մնաց հարցերն և ին դու մտորած ազգային կ'ըստիմարտ ժողովոյն որոշմանը համեմատ...

Գրուարեան Գասպարի աղա, Ելիսաբեան Զօհաննէս աղա, Ենուխեան Մեարտ աղա...

- Գասալեթեան Միքայէլ աղա, Գարսեմեան Յարութիւն աղա, Գարաիւթեան Թադէօր աղա, Գարամանեան Սահակ աղա, Գեորգեան Մանուէլ աղա, Գեորգեան Երիկ աղա, Գրիգորեան Պողոս աղա, Գրիգորեան Ստեփան աղա, Խուսեֆեան Զօհաննէս աղա, Թադէօրեան Կեորդ աղա, Թիսթիլեան Գրիգոր աղա, Խուսեմեան Գաբրիէլ աղա, Գեորգեան Միսայիլ աղա, Կեպիկեան Զօհաննէս աղա, Հարցաքնն Մէքայիլ աղա, Դանիէլ Ստեփան աղա, Մանուէլեան Մ. Մանուէլ աղա, Մինասեան Գեորգեան աղա, Մինէր Ելիսայիլ աղա, Միսաբեան Կիկորոս աղա, Միսաբեան Վարդեան աղա, Միսէնտիլեան Մարտիրոս աղա, Մուրատեան Գրիգոր աղա, Մուրատեան Մարգար աղա, Համոնեան Ս. Երեմիա աղա, Պաշտեան Կարապետ ամիրայ, Պեգիլեան Իսկիտեօր աղա, Սեդրակեան Մկրտիչ աղա, Սեդրակեան Յարութիւն աղա, Տէմիրձիլպաշեան Յարութիւն աղա, Փայիսիլեան Գեորդ աղա, Փայիսիլեան Համբարձում աղա, Փիլիպեան Գրիգոր աղա, Քեպիկեան Մեարտ աղա, Քեհրպարձի Մեարտ աղա, Քիլիպեան Միկայիլ աղա, Քանաքեան Յարութիւն աղա, Տէմիրձիլպաշեան Մկրտիչ աղա

Գարձ Փաշայի թաղէն ուզուած ազգային երեսփոխանի մը ընտրութիւնը որ դեռ առաջին շնչի պատճառներով ետ մը...

Լեարկութեամբ, և Մուսայաննան մե ծորոյց Մանուէլ աղան քուէից առաւել...

Ինչպէն լուր կուտան մեզ թէ ազգային կ'ըստիմարտութեան դուստուաց մէջ գործադրութեանը համար կեղծմտական ժողովութեան կողմէն...

Այս ընտրութեան վրայ Խզիբեան մեզի գրուած նամակներն իրարմէ տարբեր տեղեկութիւն կուտան և հետեւաբար ան համեմատ...

Երբարե Գեորգ Ս. Ս. Մեարտը Իզմիրի ժողովութեան մէջ ժամանակէ մը ի վեր ծագած անհամեմատութիւնները նրկատելով...

Կամակերտուն մեկը կ'ըսէ, թէ առաջնորդարանին մէջ դու մտորեալ ի նր հանուր ժողովն ամեն անօրինակ մտորիկներէ բաղկացեալ...

Երևս նամակը որ բողոք ընողներուն կողմէն գրուած է մեզ, կը ծանուցանէ թէ առաջնորդարանը դու մտորած ընդհանուր ժողովն մէջ բողոք ուսումնական և պատուաւոր անձինք իմանուած և ներկայ չէին...

Իսկ ընտրութեան մասին չորս դիտողութիւն նշանակուած է բողոքին մէջ, որոց ամենն կարեւորը ըստ մեզ կարգալ գրել չլիցողը անձանց քուէարկութեան մասնակից ըլլալն է:

Այս երկու կէտերը թէ որ ստոյգ են, բաւական են բողոք ընողներուն իրաւունքը հաստատելու: Բայց մենք չենք կրնար հաւատարմ, թէ Գեորգ Ս. Մեարտը որ ընդհանուր ժողովն առջև ուխտեր է ընտրութեան գործողութիւններն հաւատարմութեամբ կատարելու:

Առաջին անգամուն դու չէ ներկի է այսպիսի ընտրութիւնները ընտրողութեան մէջ, կը խտտովանենք մենք ալ, բայց եթէ անդիտութեամբ եղած ըլլան, ուստի մեզ անգամ որ նոյն կէտին բողոք ըլլալով եղած ներհակ գործողութիւնները կը ծանուցուին, նախագահ անկողնատար րոթեամբ կը պարտաւոր ընել և ըստ այլում վարուելու հոգ տանել: Ար յուսամք, որ յետ այսորիկ վերջից ընտրողութեանց ուշադրութիւն կը լըլըլի, և հասարակութիւնը տեղի չունենար բողոքելու:

Մնաց քուէից օրը (ինտոր 17), Հատկական ազգայնագիր իրենց հրատարակ Պատրիարքին տեղ նոր Պատրիարք մը ընտրելու նպատակաւ ընդհանուր ժողով մը ընելով, ընտրութեան գործը խաղաղութեամբ և կանոնադարձ կատարելու համար, կանոնադրութեան մը անհրաժեշտ պէտքը ճանչցան, և հետեւաբար համեմատութեամբ որոշեցին նախ Պահմանագրութիւն մը ընել և ապա Պատրիարքի ընտրութիւնը կատարել: Այս գործը կատարելով յանձնաժողով մը ընտրեցին տասն և եօթն ուսումնական և հմուտ անձեր, որոնք շարժալը քանի մը անգամ Վ. ալթիս իրենց Պատրիարքարանը գումարներով առաջարկեալ Սահմանագրութիւնը ընելու կղբաղին:

ԽԱՐՆ ԼՈՒՐԵՐ

Խզիբի Միտութեան Հանդէպին խափանման առթիւր լուսբերոյ 470 թուոյն մէջ յիշեալ քաղաքի ազգային ժողովոյն նրկատմամբ եղած դիտողութեան Խզիբի Մեարտը եղադիրն հետեւեալ պատասխանող տուեր է իր 642 թուովը:

« Առաջան Մեարտը իրբե նա խաղաճ ազգային ժողովոյն՝ յատկապէս կանանց Միտութեան դիտար խմբագիրը և հարաբար յորդորեց զինքը պր խոհանութիւնը ձեռք չձգէ: »

Մեարտը այս յայտարարութեան դեմ Խզիբի Հաշոնից ընկերութեանը փետր. 18 թուով բողոքոյ զի մը գրած է մեզ, որուն մէջ հետեւեալ խօսքերը կը կարդանք:

« Երբ այս ստույգութեան դեմ կը բողոքեմք ամենայն դրութեամբ, և կը պատասխանեմք նախ թէ Միտութեան խումբը քաղաքի համար ժողով չեղաւ, թէ և ընկերութեամբ թէ բանին և թէ Միտութեան Հանդէպին միջոցաւ խնդրած էինք յատկապէս որ մեր և Մեարտը խմբագիրն մէջ ծագած վեճը ընդհանուր ժողով մը մէջ պարտութեամբ լըլըլի մը մէջ պարտութեամբ լըլըլի: Երկրորդ կը պատասխանեմք զարքեներով շնորհակատեմք զարքեներով շնորհակատեմք լըլըլի թէ այդ յատկապէս կանանց և իր եղաւ, որուն ձեռք, և ո՞վ է անկանոնութեան և կանանցը այդ յորդորանաց արգելից իւր ուրուակա՞նք միայն ներկայ էր այն աներեղի ժողովն մէջ: Երբ այդպիսի սի ժողով ոչ տեսանք և ոչ դիտարեմք երկուս վրայ: Գարձեալ « դիտար խումբը խումբը իրենք: Երբ այդպիսի դիտար խումբ մը չեմք ճանչնալ, որովհետեւ Հաշոնի տեսնել Միտութեան անդամը բողոքն ալ հաւատարմութեամբ է: »

Կտնք բնական ետև յիշեալ ընկերութեան անդամները կը հրատարկեն Մեարտը սոյ ազգային խմբագիրը որ իրենց հետ Մեարտը Սահմանագրութեան ներկայանալով ըրած վերոյիշեալ յայտարարութեան ստույգութեան ստուգել, և Մեարտը միջոցաւ յետու կուտ:

Արքեի թէ շարժ օրը կայսերական պալատը եղած ժողովն քննութեան նիւթեղէն մէկն ալ Խզիբի սեփականութեանց խնդիրն էր, և կը հաստատեն թէ այս կարևոր խնդիրը տեղութեան գանձուն օգտակար ըլլալու կերպով լուծուելու վրայ է:

Մնաց քուէից օրը կայսերական պալատի վարդապետ Խառայ շոքեաւոր Համագ Վարչի ներողցին մտերը գնաւ լըլըլ, չիղլըլ ձառման շարունակել, և հետեւաբար ուրիշ շոքեաւոր օգնութեան համար մէջի ձանապարհորդները պարտեցին, և շոքեաւոր ալ ընտրելով Վ. Պոլիս բերին հինգ շարժի օրը:

Ապագայ լուր կուտան թէ Գաշոնը գետը ձիւներուն յանկարծ հալուելու պատճառաւ յորդեղով, ցամաքը կոխեր, և Ապագայ, Խամայիլ և Օլթէնի մայր գերը եղած բողոք գործնի մթերանոցները կոխեր թէ զոյններն սպախաներ է: Երբ զոր ուսանուողն ձիւք հաշուր դեռ յայտնի չէ, բայց հինգ վիկին դուրսէն աւելի կը հաշուեն:

Այս դրութեան, այս, Օսմանեան բժշկական դպրոցին մէջ կը տրուէ, բայց հոն իւրաքանչիւր դասարանի դասատուք տարբեր են:

Վերստի Օվաճու զեզէն Ար-
ժանագատի Տ. Արսէն Մամիկոնեան
ուսումնական քահանայն փետր 8 թուով
նստան մը գրած է մեզ, որով յիշեալ զե-
զէն նորոշէն Ս. Առաքելեան գործին
անսպին տարեկան հարցաքննութիւնը
պատմելով, զի զին բնակիչներուն և մաս-
նաւորապէս գործողին խնամակալ Ա. ար-
զանաց ընկերութեան ուսումնասիրական
եռանդուն շնորք կը գովէ, որուն Վերս-
տի Օվաճու գերագատի Արաքելեան Առաջ-
նորդն ալ իր ներկայութեամբ վերահա-
սու ըլլալով, քննութեան վերջը իր չա-
փազանց դոճութիւնը յայտնել և քաջաբ-
բան արդիւն յարգանքներ խօսել է:

Արժանագատի նամակագիրը մասնա-
ւոր գովութեամբ և շնորհակալութեամբ
կը յիշէ յիշեալ զի զին բնակչաց երևելե-
ներէն Օ. արքայեան յարգի Մ. Մկրտիչ
և Յոհաննէս արքաները որոնք իրենց հան-
գուցեալ բարեխառտակ հօրը ազգասիրա-
կան հոգւոյն արժանի և հարազատ ժա-
ւանդ հանգիստացող, զի զին բարորո-
թեանը և նիւթական ու բարոյական զար-
թացմանը աշխատելու համար առատա-
ձեռնութեամբ նպաստամատոյց ըլլալէ չեն
դադրիր, որով զի զին բոլոր բնակչաց սի-
րոյն ու երակտագիտութեանը վայ ար-
դար իրաւունք մը ստացած են:

Վերստի մէջ աղջկանց դաստիարա-
կութիւնը հոգալու նպատակաւ մայրա-
քաղաքս դասուող Վերստիցիք Արամեան
ընկերութիւն Հայոց ի Վերստիս անուն
ընկերութիւն մը կազմած ըլլալին և առ-
այժմ աղջկանց դաստիարակման համար
աշխատելու մը բերող դրամագրութիւն
մը պատրաստելու վայ ըլլալին արդէն լը-
րագրոյ մէջ ծանուցած են:

Այս անգամ յիշեալ ընկերութեան
կողմէն մեզի տրուած ծանօթութեանը
նայելով բերկրութեամբ կը տեսնենք որ ըն-
կերութեան գործերը կը յառաջանան և
բաժանորդագրութիւնը որ օրի կաւելնայ:

Մինչև հիսն բաժանորդ գրուող ան-
դամները փետր 12 ին ընդհանուր ժող-
ովու գումարելով եօթը հոգիէ բաղկաց-
եալ առ ժամանակեայ յանձնաժողով մը
կազմելուն արժանաւոր անձանցմէ, որ
մէկ կողմէն թէ հոս և թէ Վերստիս

ընկերութեան բաժանորդ գրուողը թիւը
աւելցունելով ընկերութեան դրամագրու-
թիւնը պահանջուած դումարին հասցունելու-
նան, որ օր առաջ դպրոց մը բանալու
կարենան ձեռնարկել, և նաև ընկերու-
թեան կառավարութեանը վերաբերեալ
կանոնադր մը պատրաստեն:

Հասարակ Յանձնաժողովին անգամ
ընտրուած անձանց անունները:

Վանդակետ. Մ. Մանուկ արա Մա-
նուկեան:

Վանդակետ. Մատթէոս արա Այ-
վատեան:

Վանդակետ. Պարուտարթախտա-
պուրուշեան:

Խորհրդակցութիւնը Պրիզոր արա Քելեկեան

" Միքայէլ արա Անդրեան:

" Յովհաննէս արա Ար-
միւշեան:

" Սարգիս արա Չամբէր-
թեան:

Անեն հետեւեալ ծանուցումը իւրը
հուած է մեզ լրագրոյ մէջ հրատարակե-
լու խնդրանք:

Ման, 12 յունվար 1861.

" Մեծարդ խնայելի Մատիս պատ-
ւական լրագրոյն:

" Սուրբ Վերստիս կամ Հայաստանի
Բարեբար անունով ողբերգութիւնը որ
1858 ին Փարիզ քաղաքի մէջ տրուած է,
աս անգամ անիւ 75 օրինակ ծանորդով
տեղս մեր գրատունը հասաւ, առանց ծա-
նուցարար գրութեան թէ՛ յորմէ՛, կամ
առ յո՛, և կամ առ ի՛նչ նպատակի իւրը
կուած է:

Անտորոյ պարտ անձին համարիմ
Չեր պատուական լրագրոյն միջոցով ծա-
նուցանել, որպէս զի՛ բարեհաճի զանոնք
աս կողմ խրկող պատուական անձը՝ կամ
յատուկ նամակով և կամ պատուական լը-
րագրոյ միջոցով իր անունը և մանաւանդ
ինչ նպատակի համար խրկելը յայտնել, որ
մենք ալ ըստ այնմ գործարկելու փու-
թանք:

Խ. Օ. Մկրտիչ
Տ. Առաքելեան Վ. անե-
ցի, գործ. Վ. սասլ.
Արժուոյն, և այլն:

Ա. Օ. Պ.
Էջնի շէկի թերհայէ նահանգին
մէջ Հին այգի անունով ծանօթ եղած
հողը ծախու է: Յիշեալ հողին վայ հար-
իւր վաճառուն արտադրին (տե՛ս թիւ 11,
200 զուրուշ աւել կայ: Նայնպէս ուրիշ
2,020 արտադար հողի մ'ալ 44,000 զու-
րուշ տուող կայ:

Այս օրոգիտեալ այս տեղերը ըստ կա-
նոնաց աւել զին վճարողին և վերջին ա-
ւելցնողին պէտք է արուին, ուստի խնայ
կը արուի որ զին տալ ուղղութիւնը Տե՛Ք.
թերհայնի համարակալութեան (մուհա-
սեպէ) գրասենեակը պէտք է երթան եր-
կուշարթի և Հինգշարթի օրերը:

Ա. Օ. Պ.
Պայտերական կառավարութիւնը թու-
քատի նահանգին մէջ Արիւսայի հոչա-
կաւոր պրիմի հանքերը վարձու պիտի տայ
աւել զին վճարողին:

Այս անձնքը որ յիշեալ հանքերը վար-
ձակալութեամբ բանեցնելու կուզեն, այս
օրէն սկսեալ մինչև մէկ ամիս արքունի փո-
ղիանոցի ժողովին պէտք է ներկայանան,
ուր ամեն ուզած տեղեկութիւննին պիտի
տրուի իրենց:

Ա. Պ. Պ. 2 փետր 1861

ՍԱՆՈՒՑՄՈՒՆԲ

Օրթագրութիւնը Վերստի ըստուած
թաղը Մինասեանց տունը ծախու է հի-
մակուան տիրոջը ձեռքէն: Արդող Պա-
լաթիա Պարուշեան Մարգարեան վաճա-
րական յարգի Արմենեան Մկրտիչ արալին
սենեակը երթալով կրնայ պէտք եղած տե-
ղեկութիւններն ստանալ:

ՌՕՊ ԱՇԽԵՐԹԻՈՒ

Տօրթէոս Պալո լաֆեթէոս դազալացի
բժշկին հարած բուսական դոկտորաց արեւը
մարբուտ յատկութիւն ունեցող շոտուպե-
րուն ամենեւ զերազանցն է, և Վարդիկ Պէլ-
ճիքայի և Ռուսիոյ մէջ միակ ալ կը գոր-
ծածի տեղութեան հրամանաւ: Մօրինա ձը-
կան լուրին (գարածիւր եղին պալը կաղը)
Արթրիթի հանար գործածված շոտուպին,
սակաւանային, նայնպէս և երեսով ուղիով մտի-
կով (ձիւկ) շինուած բոլոր գեղերուն գործը կը
ստանէ: Մարտութիւնը զիւրին հոտը և համը
ախորձելի է: Ամեն երկրի բժիշկներն այս շոտ-

ուպը կը պատուիրեն մորթի հիւանդութեան
ներս, որքանի թե՛ կէտի, խոյի (տրածա)
քոտուութեան, պալարի (չիպան) ճնդարե-
րութեան և երեսասարգական չափանասութե-
ն պատուական հիւանդութիւններու, Չղային
հիւանդութիւններու, հիւստուածի, յօրուածա-
ցաւի, դոտութեան, հիւստութեան, սուսանդ-
ձութեան և գլխաւորապէս տարախոյի խի-
տերու գէ:

Այս շոտուպը կը ծախեն Կ. Պոլիս Տէլ-
լատուս, Քաւէյա, Միթէր, Մինասեան և
Օթիս հիւստութիւնները, Իգիթր Անէ ձուտիչի-
Աղեքանարի փեթիկի Պոլքէշ Մէյշ. Օ-
տիսա Քոքէն:

Գործածելու կերպին վրայ պէտք եղած
տեղեկութիւնները ձրի կը արկին վերջի կաշ
զեղազորմանս:

ՉԱՇԽԵՐԹԻՈՒ

Մարզուր և անուշահամ

Պաղ զիւրի Տարթոր Օթիթ բժիշկին
և Է. Է. Է. զեղազորման պատրաստած
որուն մէջ ձուկի հոտ և համ ամենին
չկայ:

Ար դանուկ Պէյօղու Տէլա Սուսայի
զեղազորմանս:

Աս լրագիրը շաբաթ անգամ մը կիլիկ
չորեքաբար օրերը: Ով որ կուզէ կրնայ ստո-
րագրել, Կ. Պոլիս՝ Չիքի խանը լրագրոյ
գրասենեակը: Իսկ դուրսերը հոգաբարձու-
ներն են:

ԻՅԱՐԻ. Յօնանէս արա Մագուտեան:
ՍԵՐՈՒՍԵՆՈՒՍ. Մանուկ Սարիսա
արա Գարուստեան:
ՏՐԱՐԵՂՈՒ. Պօղոս արա Կիւրճեան:
ՅՈՒՍԵՒ. Մանուկ Յակոբ արա Աղա-
ղանէան:
ԿԱՐԵՒ. Կարապետ պատուելի Զարար-
եան:
ՊՐՈՍՍ. Կարապետ արա Էսկիշիկի-
րիեան:
ՆԻԿՈՒՐԻՍ. Պ. Տ. Մարտեան:
ՅԵՔԵՐԵՍԱՂ. Պ. Իրիզոր Մարգարեան:
ՎԱՍ. Պ. Միքայիչ Տ. Ատուեան:
ԽԱՐԵՐԻ. Պ. Գեորգ ձաճարեան:
ԵՐԶԱՅԱ. Մարտիրոս արա Քաղճեան:
ԱՍԱՏԱՅԱՐ. Մանուկ Յակոբ արա Տ.
Իրիզորեան:

Որիք բաղարներէ ստորագրուի ուղղ-
ները՝ այս տեղերէն մեկուն հետ կրնան
բղրակցիլ:

Ս. Ս. Մարտեան:
ՅԵՔԵՐԵՍԱՂ. Պ. Իրիզոր Մարգարեան:
ՎԱՍ. Պ. Միքայիչ Տ. Ատուեան:
ԽԱՐԵՐԻ. Պ. Գեորգ ձաճարեան:
ԵՐԶԱՅԱ. Մարտիրոս արա Քաղճեան:
ԱՍԱՏԱՅԱՐ. Մանուկ Յակոբ արա Տ.
Իրիզորեան:

Ս. Ս. Մարտեան:
ՅԵՔԵՐԵՍԱՂ. Պ. Իրիզոր Մարգարեան:
ՎԱՍ. Պ. Միքայիչ Տ. Ատուեան:
ԽԱՐԵՐԻ. Պ. Գեորգ ձաճարեան:
ԵՐԶԱՅԱ. Մարտիրոս արա Քաղճեան:
ԱՍԱՏԱՅԱՐ. Մանուկ Յակոբ արա Տ.
Իրիզորեան:

Ս. Ս. Մարտեան:
ՅԵՔԵՐԵՍԱՂ. Պ. Իրիզոր Մարգարեան:
ՎԱՍ. Պ. Միքայիչ Տ. Ատուեան:
ԽԱՐԵՐԻ. Պ. Գեորգ ձաճարեան:
ԵՐԶԱՅԱ. Մարտիրոս արա Քաղճեան:
ԱՍԱՏԱՅԱՐ. Մանուկ Յակոբ արա Տ.
Իրիզորեան:

Ս. Ս. Մարտեան:
ՅԵՔԵՐԵՍԱՂ. Պ. Իրիզոր Մարգարեան:
ՎԱՍ. Պ. Միքայիչ Տ. Ատուեան:
ԽԱՐԵՐԻ. Պ. Գեորգ ձաճարեան:
ԵՐԶԱՅԱ. Մարտիրոս արա Քաղճեան:
ԱՍԱՏԱՅԱՐ. Մանուկ Յակոբ արա Տ.
Իրիզորեան:

Ս. Ս. Մարտեան:
ՅԵՔԵՐԵՍԱՂ. Պ. Իրիզոր Մարգարեան:
ՎԱՍ. Պ. Միքայիչ Տ. Ատուեան:
ԽԱՐԵՐԻ. Պ. Գեորգ ձաճարեան:
ԵՐԶԱՅԱ. Մարտիրոս արա Քաղճեան:
ԱՍԱՏԱՅԱՐ. Մանուկ Յակոբ արա Տ.
Իրիզորեան:

Ս. Ս. Մարտեան:
ՅԵՔԵՐԵՍԱՂ. Պ. Իրիզոր Մարգարեան:
ՎԱՍ. Պ. Միքայիչ Տ. Ատուեան:
ԽԱՐԵՐԻ. Պ. Գեորգ ձաճարեան:
ԵՐԶԱՅԱ. Մարտիրոս արա Քաղճեան:
ԱՍԱՏԱՅԱՐ. Մանուկ Յակոբ արա Տ.
Իրիզորեան:

Ս. Ս. Մարտեան:
ՅԵՔԵՐԵՍԱՂ. Պ. Իրիզոր Մարգարեան:
ՎԱՍ. Պ. Միքայիչ Տ. Ատուեան:
ԽԱՐԵՐԻ. Պ. Գեորգ ձաճարեան:
ԵՐԶԱՅԱ. Մարտիրոս արա Քաղճեան:
ԱՍԱՏԱՅԱՐ. Մանուկ Յակոբ արա Տ.
Իրիզորեան:

Ս. Ս. Մարտեան:
ՅԵՔԵՐԵՍԱՂ. Պ. Իրիզոր Մարգարեան:
ՎԱՍ. Պ. Միքայիչ Տ. Ատուեան:
ԽԱՐԵՐԻ. Պ. Գեորգ ձաճարեան:
ԵՐԶԱՅԱ. Մարտիրոս արա Քաղճեան:
ԱՍԱՏԱՅԱՐ. Մանուկ Յակոբ արա Տ.
Իրիզորեան:

Ս. Ս. Մարտեան:
ՅԵՔԵՐԵՍԱՂ. Պ. Իրիզոր Մարգարեան:
ՎԱՍ. Պ. Միքայիչ Տ. Ատուեան:
ԽԱՐԵՐԻ. Պ. Գեորգ ձաճարեան:
ԵՐԶԱՅԱ. Մարտիրոս արա Քաղճեան:
ԱՍԱՏԱՅԱՐ. Մանուկ Յակոբ արա Տ.
Իրիզորեան:

Ս. Ս. Մարտեան:
ՅԵՔԵՐԵՍԱՂ. Պ. Իրիզոր Մարգարեան:
ՎԱՍ. Պ. Միքայիչ Տ. Ատուեան:
ԽԱՐԵՐԻ. Պ. Գեորգ ձաճարեան:
ԵՐԶԱՅԱ. Մարտիրոս արա Քաղճեան:
ԱՍԱՏԱՅԱՐ. Մանուկ Յակոբ արա Տ.
Իրիզորեան:

Ս. Ս. Մարտեան:
ՅԵՔԵՐԵՍԱՂ. Պ. Իրիզոր Մարգարեան:
ՎԱՍ. Պ. Միքայիչ Տ. Ատուեան:
ԽԱՐԵՐԻ. Պ. Գեորգ ձաճարեան:
ԵՐԶԱՅԱ. Մարտիրոս արա Քաղճեան:
ԱՍԱՏԱՅԱՐ. Մանուկ Յակոբ արա Տ.
Իրիզորեան:

Ս. Ս. Մարտեան:
ՅԵՔԵՐԵՍԱՂ. Պ. Իրիզոր Մարգարեան:
ՎԱՍ. Պ. Միքայիչ Տ. Ատուեան:
ԽԱՐԵՐԻ. Պ. Գեորգ ձաճարեան:
ԵՐԶԱՅԱ. Մարտիրոս արա Քաղճեան:
ԱՍԱՏԱՅԱՐ. Մանուկ Յակոբ արա Տ.
Իրիզորեան:

Ս. Ս. Մարտեան:
ՅԵՔԵՐԵՍԱՂ. Պ. Իրիզոր Մարգարեան:
ՎԱՍ. Պ. Միքայիչ Տ. Ատուեան:
ԽԱՐԵՐԻ. Պ. Գեորգ ձաճարեան:
ԵՐԶԱՅԱ. Մարտիրոս արա Քաղճեան:
ԱՍԱՏԱՅԱՐ. Մանուկ Յակոբ արա Տ.
Իրիզորեան:

Ս. Ս. Մարտեան:
ՅԵՔԵՐԵՍԱՂ. Պ. Իրիզոր Մարգարեան:
ՎԱՍ. Պ. Միքայիչ Տ. Ատուեան:
ԽԱՐԵՐԻ. Պ. Գեորգ ձաճարեան:
ԵՐԶԱՅԱ. Մարտիրոս արա Քաղճեան:
ԱՍԱՏԱՅԱՐ. Մանուկ Յակոբ արա Տ.
Իրիզորեան:

Ս. Ս. Մարտեան:
ՅԵՔԵՐԵՍԱՂ. Պ. Իրիզոր Մարգարեան:
ՎԱՍ. Պ. Միքայիչ Տ. Ատուեան:
ԽԱՐԵՐԻ. Պ. Գեորգ ձաճարեան:
ԵՐԶԱՅԱ. Մարտիրոս արա Քաղճեան:
ԱՍԱՏԱՅԱՐ. Մանուկ Յակոբ արա Տ.
Իրիզորեան:

Ս. Ս. Մարտեան:
ՅԵՔԵՐԵՍԱՂ. Պ. Իրիզոր Մարգարեան:
ՎԱՍ. Պ. Միքայիչ Տ. Ատուեան:
ԽԱՐԵՐԻ. Պ. Գեորգ ձաճարեան:
ԵՐԶԱՅԱ. Մարտիրոս արա Քաղճեան:
ԱՍԱՏԱՅԱՐ. Մանուկ Յակոբ արա Տ.
Իրիզորեան:

Ս. Ս. Մարտեան:
ՅԵՔԵՐԵՍԱՂ. Պ. Իրիզոր Մարգարեան:
ՎԱՍ. Պ. Միքայիչ Տ. Ատուեան:
ԽԱՐԵՐԻ. Պ. Գեորգ ձաճարեան:
ԵՐԶԱՅԱ. Մարտիրոս արա Քաղճեան:
ԱՍԱՏԱՅԱՐ. Մանուկ Յակոբ արա Տ.
Իրիզորեան:

Ս. Ս. Մարտեան:
ՅԵՔԵՐԵՍԱՂ. Պ. Իրիզոր Մարգարեան:
ՎԱՍ. Պ. Միքայիչ Տ. Ատուեան:
ԽԱՐԵՐԻ. Պ. Գեորգ ձաճարեան:
ԵՐԶԱՅԱ. Մարտիրոս արա Քաղճեան:
ԱՍԱՏԱՅԱՐ. Մանուկ Յակոբ արա Տ.
Իրիզորեան:

Ս. Ս. Մարտեան:
ՅԵՔԵՐԵՍԱՂ. Պ. Իրիզոր Մարգարեան:
ՎԱՍ. Պ. Միքայիչ Տ. Ատուեան:
ԽԱՐԵՐԻ. Պ. Գեորգ ձաճարեան:
ԵՐԶԱՅԱ. Մարտիրոս արա Քաղճեան:
ԱՍԱՏԱՅԱՐ. Մանուկ Յակոբ արա Տ.
Իրիզորեան:

ԱՌԵԻՏՐԱԿԱՆ

Table with 7 columns: ԳՐԱՄԱՐՆԵՐ, ԳՐԱՄԱՐՆԵՐ, ԳՐԱՄԱՐՆԵՐ, ԳՐԱՄԱՐՆԵՐ, ԳՐԱՄԱՐՆԵՐ, ԳՐԱՄԱՐՆԵՐ, ԳՐԱՄԱՐՆԵՐ. Lists various items and their prices.

Table with 7 columns: ԳՐԱՄԱՐՆԵՐ, ԳՐԱՄԱՐՆԵՐ, ԳՐԱՄԱՐՆԵՐ, ԳՐԱՄԱՐՆԵՐ, ԳՐԱՄԱՐՆԵՐ, ԳՐԱՄԱՐՆԵՐ, ԳՐԱՄԱՐՆԵՐ. Lists various items and their prices.

Table with 2 columns: Item name, Price. Lists various items and their prices.

Table with 2 columns: Item name, Price. Lists various items and their prices.

Table with 2 columns: Item name, Price. Lists various items and their prices.

Table with 2 columns: Item name, Price. Lists various items and their prices.

Table with 2 columns: Item name, Price. Lists various items and their prices.

Table with 2 columns: Item name, Price. Lists various items and their prices.

Table with 2 columns: Item name, Price. Lists various items and their prices.

Table with 2 columns: Item name, Price. Lists various items and their prices.

Table with 2 columns: Item name, Price. Lists various items and their prices.

Table with 2 columns: Item name, Price. Lists various items and their prices.